

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен
„доктор“

Тема на дисертационния труд: „Методика за подобряване на физическата дееспособност при ученици от начален етап на основното образование“

Автор на дисертационния труд: Яна Цанкова Маринова

Научен ръководител: доц. Тодор Желязков Маринов, доктор

Рецензент: проф. Димитър Танев Кайков, дн

Разгледаният проблем в дисертацията за доказване ефективността на методика за подобряване на физическата дееспособност при ученици от начален етап на основното образование е много актуален и значим.

Представеният за оценка дисертационен труд е оформен в обем от 177 страници. Съдържа 74 таблици, 51 фигури, библиографска справка от 121 източника, от които 110 на кирилица, 9 на латиница, 2 интернет източника и 2 приложения. Трудът е построен в четири глави: I. Постановка на проблема; II. Цел, задачи, методика и организация на изследването; III. Анализ на резултатите; IV. Изводи и препоръки. В края на дисертацията са включени библиографията и приложенията.

В първата глава на дисертацията „Постановка на проблема“ в логическа връзка и задълбочено са разгледани основните въпроси, свързани със закономерностите на двигателното развитие на учениците в начален етап на основното образование. Много подробно и компетентно е направен анализ на физическата дееспособност на учениците, физическите качества и

методите за тяхното развитие, както и на негативните последици от ограничената двигателна активност. Анализирани са особеностите на обучение по физическо възпитание и спорт при ученици от начален етап на основното образование. Разкрити са възможности за подобряване на физическата дееспособност на учениците.

Върху основата на задълбочения анализ и обобщение е изработена методика за подобряване на физическата дееспособност при учениците от началния етап. В края на теоретичната част е изведена хипотеза, свързана с предположението за ефективността на създадената методика.

При оценяване на първата глава на дисертационния труд може да се твърди, че Яна Маринова притежава задълбочени познания по изследвания проблем и умения за анализиране и обобщаване на научни знания и на тази основа създава собствена методика за подобряване на физическата дееспособност на учениците.

Във втората глава „Цел задачи, методика и организация на изследването“ точно са определени целта, задачите, предмета и обекта на изследването. Изследвани са 97 ученика от 1 до 4 клас. Приложена е комплексна методика за изследване, включваща проучване на литературни и документни източници, беседа, педагогическо наблюдение, анкетно проучване, педагогически-констативен и педагогически-преобразуващ експеримент и спортно-педагогическо тестиране за измерване на физическата дееспособност на учениците. Посредством анкетата, проведена със 120 учители по физическо възпитание и спорт, се установяват начините им на работа за развитие на физическата дееспособност на учениците. Преобразуващият педагогически експеримент е проведен за доказване ефективността на експерименталната методика, включваща комплекс от

упражнения, игри и игрови ситуации, свързани с развитието на двигателните качества в съответствие с възрастта на учениците.

Получените резултати от експерименталното изследване са обработени с надеждни математико-статистически методи. Експерименталното изследване е проведено при много добра организация. Изработената правилна стратегия на експерименталното изследване е показател за формирани умения на Яна Маринова да планира, организира и провежда научен експеримент.

Третата глава на дисертацията „Анализ на резултатите“ включва последователен сравнителен анализ на резултатите от експерименталното изследване по класове и пол. При анализа на резултатите от констатиращия педагогически експеримент се установява известен дисбаланс в съдържането на уроците по физическо възпитание и спорт. Дава се приоритет на спортните игри (68,4%), а се ограничават леката атлетика (7%) и гимнастиката (4%). До известна степен не се спазват методическите указания за развитие на физическите качества, особено на бързината и издръжливостта.

При анализиране на резултатите от преобразувания педагогически експеримент се установява, че в резултат на създадената методика от Яна Маринова значително се е подобила физическата дееспособност на учениците. Тя по-силно е повлияла върху развитието на бързината, взривната сила на горните крайници, ловкостта, силовата издръжливост на долните крайници и коремните мускули. Повишила се е и бързината на сложната двигателна реакция и са подобрени параметрите на свойствата на вниманието, с което се доказва ефективността на методиката. Последователно са решени всички задачи, постигната е целта и е доказана работната хипотеза на дисертацията.

На базата на обобщението на анализираниите резултати от педагогическия експеримент може убедено да се твърди, че Яна Маринова има формирани качества за провеждане на комплексни научни изследвания, за което заслужава висока оценка.

В четвъртата глава „Изводи и препоръки“ са изведени шест извода и три препоръки, които са правилно определени. Приложенията от примерни уроци на учениците от 1 до 4 клас са много добре представени

Дисертационният труд има определени научни приноси. Идентифицирани са значими фактори, ограничаващи структурирането на физическата дееспособност при учениците. Създадена е надеждна методика за подобряване на физическата им дееспособност, ефективността на която експериментално е доказана.

Яна Цанкова Маринова е публикувала три материала по темата на дисертацията, на които е самостоятелен автор. Авторефератът отразява основната част на дисертацията и отговаря на изискванията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Рецензираната дисертация е научно-приложен труд, който е много добре конструиран и качествено разработен. Яна Цанкова Маринова притежава задълбочени теоретични знания и приложни умения да провежда комплексни научни изследвания. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да ѝ присъдят научната и образователната степен „доктор“ по професионално направление 1.3. Педагогика на обучение по..., докторска програма „Физическо възпитание в образователната система“.

28.07.2025 г.

Рецензент:

гр. София

/проф. Д. Кайков/

R E V I E W

on a dissertation work for the educational and scientific academic degree “Doctor of Philosophy”

Topic of the dissertation work: “Methodology for Improvement of the Physical Capacity of Primary School Students”

Author of the dissertation work: Yana Tsankova Marinova

Supervisor: Associate Professor Todor Zhelyazkov Marinov, Ph.D.

Reviewer: Professor Dimitar Tanev Kaykov, D.Sc.

The problem examined in the dissertation work to establish the effectiveness of a methodology for improvement of the physical capacity of primary school students is very relevant and important.

The dissertation work presented for evaluation has a volume of 177 pages. It contains 74 tables, 51 figures, a bibliography of 121 sources, 110 in the Cyrillic and 9 in the Latin alphabet, 2 internet sources and 2 applications. The dissertation work contains four chapters: I. Statement of the problem; II. Aim, tasks, methodology and organization of the research; III. Analysis of the results; IV. Conclusions and recommendations. At the end of the dissertation work there is a bibliography and applications.

In the first chapter of the dissertation “Statement of the problem” the main issues, connected with the regularities of the motor development of primary school students are examined in a logical and in-depth manner. A very detailed and competent analysis is made of the physical capacity of students, the physical qualities and methods for their development, as well as the negative effect of the

limited motor activity. The peculiarities of physical education and sports education for primary school students are analyzed. Opportunities for improvement of the physical performance of primary school students are identified.

Grounded on an in-depth analysis and summary, a methodology is developed for improvement of the physical capacity of primary school students. At the end of the theoretical part, a hypothesis is formulated based on the assumption of the effectiveness of the created methodology.

On evaluating the first chapter of the dissertation work, it can be stated that Yana Marinova has comprehensive knowledge on the studied problem and good skills of analyzing and summarizing scientific information, and on this basis she has created her own methodology for improvement of the physical capacity of primary school students.

In the second chapter “Aim, tasks, methodology and organization of the research”, the aim, tasks, subjects and object of the research are precisely formulated. The subjects of the research are 97 students from the 1-st to the 4-th grade at school. A complex research methodology is applied, including literary and document sources study, discussion, pedagogical observation, survey, pedagogical-constative and pedagogical-transformative experiment and sport-pedagogical testing to measure the physical capacity of the students. By means of a survey conducted with 120 teachers in physical education and sports, their teaching methods for the development of the students’ physical capacity were established. The transformative pedagogical experiment was organized to prove the effectiveness of the experimental methodology, including a complex of exercises, games, and game like situations, related to the development of motor skills corresponding to the students’ age.

The acquired results from the experimental study were processed with reliable mathematical and statistical methods. The experimental study was conducted under a very good organization.

The developed correct strategy of experimental research is an indicator of Yana Marinova's formed skills to plan, organize and conduct a scientific experiment.

The third chapter of the dissertation work 'Analysis of the results' includes a consistent comparative analysis of the results from the experimental study by grade and gender. In the analysis of the results from the constative pedagogical experiment, certain imbalance was found in the content of the lessons in physical education and sports. Priority was given to sports games (68,4%), while activities in athletics (7%) and gymnastics (4%) were limited. To some extent, the methodological guidelines for the development of physical qualities, especially speed and endurance, were not followed.

In the analysis of the results from the transformative pedagogical experiment, it was found that after the application of the methodology created by Yana Marinova, the physical capacity of the students was significantly improved. It strongly affected the development of speed, explosive power of the upper limbs, agility, strength endurance of the lower limbs and abdominal muscles. The speed of the complex motor reaction was increased and the parameters of attention properties were improved, which proves the effectiveness of the methodology. All tasks were consistently solved, the research aim was achieved and the working hypothesis of the dissertation was proved.

On the basis of the summary of the analyzed results from the pedagogical experiment, it can be confidently stated that Yana Marinova has formed the

necessary qualities to conduct complex scientific research work and she deserves high evaluation for that.

In the fourth chapter “Conclusions and recommendations”, six conclusions and three recommendations are drawn, which are properly defined. The applications of sample lessons for students from grades 1 to 4 are very well presented.

The dissertation work has definite scientific contributions. Significant factors limiting the structuring of physical performance in students have been identified. A reliable methodology for improving students’ physical capacity has been created, and its effectiveness has been experimentally proven.

Yana Tsankova Marinova has published three articles on the topic of the dissertation, of which she is an independent author. The Abstract reflects the main part of the dissertation and meets the necessary requirements.

CONCLUSION

The reviewed dissertation is a scientific and applied work, which is very well constructed and developed with high quality. Yana Tsankova Marinova has in-depth theoretical knowledge and practical skills to conduct complex scientific research. I propose to the esteemed members of the Scientific Jury to award her the scientific and educational degree “Doctor of Philosophy” in professional field 1.3. Pedagogy of education in ... , doctoral program “Physical education in the system of education”.

28.07.2025

Sofia, Bulgaria

Reviewer:

/Professor D. Kaykov/